

Çin Hisse Senedi Piyasasında Son Dönemde Yaşanan Gelişmeler

Temmuz 2015

Eren Demir | Uzman Yardımcısı

Giriş

1978 yılına kadar kapalı bir ekonomiye sahip olan Çin, bu tarihten itibaren gerçekleştirdiği reformlar ile bir dönüşüm süreci yaşamış ve sosyalist piyasa ekonomisi olarak adlandırılan, serbest piyasa ekonomisinin hâkim olduğu ancak devlet tarafından merkezi planlama ile idare edilen bir ekonomik sisteme kavuşmuştur. Yatırım, üretim ve ihracat ağırlıklı bir ekonomik büyüme modelini temel alan sistem, yüksek nüfus ve ucuz işgücü ile birlikte Çin'in uluslararası rekabet gücünü artırmıştır. Söz konusu ekonomik program sayesinde hızlı büyüme oranları yakalayan Çin, ABD'nin ardından dünyanın en büyük ikinci ekonomisi olmuştur. Nitekim, 1978'den bu yana Çin ekonomisi yıllık ortalama bazda %10 ile çok hızlı büyüme kaydetmiştir.

Çin'in uyguladığı ekonomi modeli milyonlarca insanı yoksulluktan kurtarsa da gerek bölgesel bazda gerekse kırsal/kent ayrımında ekonomik ve sosyal eşitsizliğin artmasını beraberinde getirmiştir. Bu çerçevede, Çin Hükümeti 2013 yılında ihracata dayalı büyüme modelinin gerek ekonomik gerekse çevresel faktörler nedeniyle sürdürülemez olduğunu dile getirmiş, sosyal adaletsizlikleri azaltmak ve halkın daha iyi yaşam koşullarına sahip olmasını sağlamak amacıyla yatırım ağırlıklı bir ekonomik büyüme modelinden hizmetler sektörünün ön plana çıktığı, iç tüketim ağırlıklı bir modele geçileceğini açıklamıştır. Çin'in izleyeceği yeni ekonomi politikası, önümüzdeki 5 yıllık dönemde ortalama bazda %7 ile geçmişe kıyasla daha düşük hızda büyüme kaydedileceğini ancak daha dengeli bir gelir dağılımı yapısına kavuşulmasını öngörmektedir. Bu gelişmeler çerçevesinde, geçtiğimiz 1,5 yıllık dönemde Çin ekonomisindeki yavaşlama eğilimi belirginlik kazanmıştır. Çin'deki gelişmelerin etkisi ülke ya da bölge ile sınırlı kalmayıp küresel ekonominin gidişatını belirleyecek öneme sahiptir. Nitekim, Çin'deki gelişmelerin hemen hemen tüm emtia fiyatlarının seyri üzerinde belirleyici olduğu görülmektedir.

Ekonomideki yavaşlamaya rağmen geçtiğimiz bir yıllık dönemde Çin hisse senedi piyasasının hızlı yükseliş kaydetmesi neticesinde hisse senedi fiyatları iki buçuk katına çıkmıştır. Ancak, artışın çok hızlı gerçekleşmesi söz konusu hareketin ekonomik temellerden uzak olduğu ve Çin borsasında bir varlık balonu oluşmaya başladığı yönündeki değerlendirmeleri gündeme getirmiştir. Nitekim, Haziran ortasında hisse senedi piyasasında başlayan düşüş, panik satışlarının güçlenmesiyle ivme kazanmıştır. Haziran ayının ikinci yarısında Çin borsası %30 oranında düşüş kaydetmiştir. Bunun üzerine söz konusu hareketin önüne geçmek için Çin'de olağanüstü önlemler alınmıştır. Bu tedbirler kısa vadede borsadaki düşüşü engellese de önümüzdeki döneme ilişkin belirsizlikler halen devam etmektedir.

Bu çalışma, Çin'in hisse senedi piyasasında son dönemde yaşanan gelişmelerin incelenmesini, alınan son önlemlerin etkilerinin ve sürdürülebilirliğinin değerlendirmesini amaçlamaktadır.

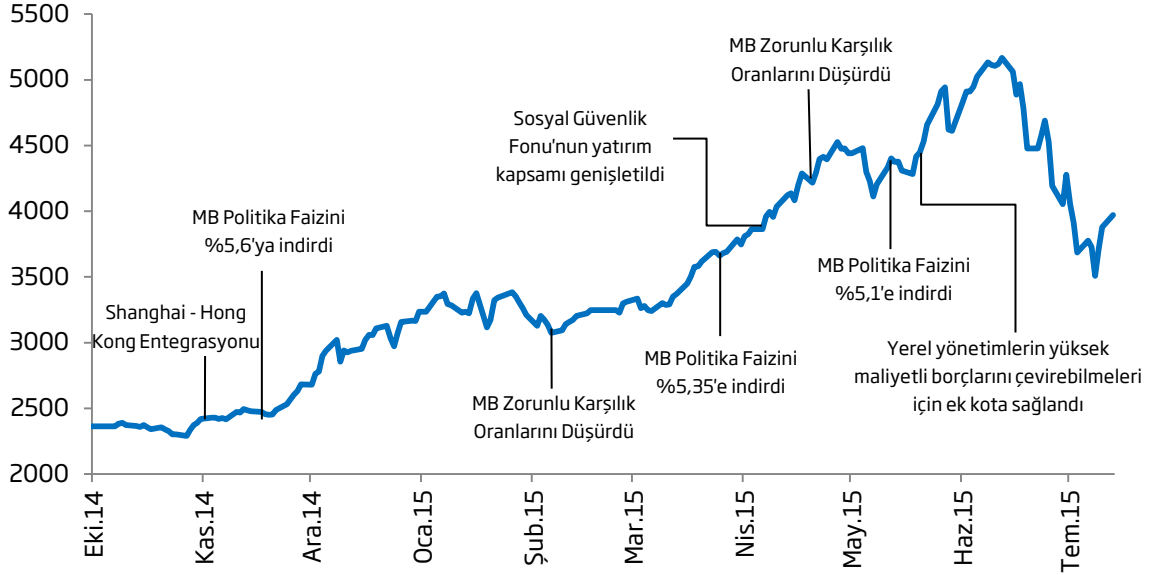
Hisse Senedi Piyasasındaki Yükselişte Etkili Olan Faktörler

Çin hisse senedi piyasası son dönemin en iyi performans sergileyen piyasaları arasında yer almaktadır. Shanghai Bileşik Endeksi 12 Haziran 2015'te bir önceki yıla kıyasla %150 oranında artış kaydederek son 7 yılın en yüksek düzeyine ulaşmıştır. Bu gelişmede etkili olan faktörler şu şekilde sıralanabilir:

- Ekonomik aktivitedeki yavaşlama nedeniyle Çin Merkez Bankası'nın Kasım 2014'ten bu yana para politikasını gevşetmesi,
- Merkezi hükümetin açıkladığı kararların hisse senedi piyasasına yatırım yapılmasını teşvik etmesi,
- Küresel finansal piyasalara daha fazla entegre olmayı amaçlayan ve yuanın rezerv para birimi olarak kabul edilmesi için mücadele eden Çin'in sermaye hareketlerini serbestleştirmek için daha fazla adım atması,

- Çin konut sektörüne yönelik alınan tedbirler neticesinde 2011 sonrasında emlak piyasasının ivme kaybetmesi ve bu sektöre yönelik kaynakların hisse senedi piyasasına yönelmesi ve
- Kredili menkul kıymet işlemlerinin¹ (margin trading) hızlı artış kaydetmesi.

Shanghai Bileşik Endeksi

Söz konusu gelişmeler aşağıda detaylı bir şekilde yer almaktadır.

Parasal Genişleme

Çin ekonomisi 2014 yılında %7,4 ile son 24 yılın en zayıf büyümesini kaydetmiştir. 2015 yılında da ivme kaybetmeye devam eden Çin ekonomisi yılın ilk yarısında yıllık bazda %7 büyümüştür. Uluslararası Para Fonu (IMF), büyümenin bu yıl %6,8 seviyesine ineceğini tahmin etmektedir. Çin Merkez Bankası ekonomiyi desteklemek amacıyla Kasım 2014, Şubat 2015 ve Mayıs 2015'te para politikası faiz oranını düşürmüştür. Ayrıca, merkez bankası 2015 yılının ilk yarısında zorunlu karşılık oranlarında da 2 kez indirime gitmiştir.

Merkezi Yönetimin Aldığı Yeni Kararlar

Nisan 2015'te 1,2 trilyon yuan (yaklaşık 200 milyar dolar) büyüklüğündeki sosyal güvenlik fonunun yatırımlarının kapsamının genişletilmesi kararı alınmıştır. Bu çerçevede, fonun yerel yönetim borçlanma senetleri ile kamu şirketlerinin hisselerine yatırım yapabilmesinin önü açılmıştır. Çin'de yerel yönetimlerin doğrudan kamu bankalarından borç alması yasak olup tahvil ihraçlarına ilişkin de birtakım kısıtlamalar

¹ Kredi kullanarak borçlanmak suretiyle menkul kıymet piyasasında kaldıraçlı yatırım yapmayı ifade etmektedir. Bu çerçevede, aracı kurum tarafından müşteri için bir kredi hesabı açılmaktadır. Hesaba müşteri tarafından yatırılan tutar teminat tutarı olarak adlandırılmakta, müşteri aracı kurumdan kullandığı kredi ve teminat tutarı ile menkul kıymet piyasasında işlem yapmaktadır. Böylece, daha az özkaynak ile yatırım yapılarak daha fazla getiri elde edilebilmesine imkan sağlanmaktadır. Alınan pozisyonun zaman içinde değer kaybetmesi durumunda ise, zarar miktarı teminattan düşülmekte ve kalan teminatın toplam başlangıç teminatının belli bir oranına kadar gerilemesine izin verilmektedir. Söz konusu seviye sürdürme teminatı olarak adlandırılmaktadır. Başlangıç teminatının, sürdürme teminatı seviyesinin altına düşmesi halinde ise aracı kurum tarafından teminat tamamlama (margin call) çağrısı gönderilmekte ve pozisyonun taşınabilmesi için hesaptaki teminat tutarının yeniden başlangıç teminatı seviyesine çıkartılması istenmektedir. Bu durumda müşteri ya gerekli tutarı yatıracak ya da yatırımı sonlandırma kararı alacaktır.

bulunmaktadır. Bu nedenle, yerel yönetimler borçlanma ihtiyaçlarını yerel yönetim finansal araçları (LGFSS) olarak adlandırılan denetleme ve düzenlemeye tabi tutulmayan kuruluşlardan karşılamaktadırlar. Bu kuruluşlar ülkede gölge bankacılığın yaygınlaşmasına neden olan unsurlar arasında yer almaktadır. Merkezi hükümetin bilgisi dâhilinde gerçekleştirilen bu finansman imkanı sayesinde altyapı projeleri uzun bir zamandır finanse edilmektedir. Ancak, bu kuruluşların kontrolsüz büyümesinin önüne geçmek amacıyla faaliyetlerine Ekim 2014'te bazı kısıtlamalar getirilmiştir. Ancak bu kısıtlamalar ekonomideki yavaşlama neticesinde Mayıs 2015'te yeniden gevşetilmiştir. Çin Maliye Bakanlığı yerel yönetimlerin bu kuruluşlardan sağladıkları yüksek maliyetli borçlarını çevirebilmesi için 1 trilyon yuan (yaklaşık 160 milyar dolar) tutarında düşük maliyetli yerel tahvil ihracı kotası açmıştır.

Sermaye Hareketlerinde Serbestleşme

Birçok hisse senedi piyasasından farklı olarak Çin'de yabancıların hisse senedi işlemi yapması kısıtlanmıştır. Bu nedenle, borsada yerli yatırımcıların payı %80'in üzerindedir. Bu alanda daha fazla serbestleşme sağlanması amacıyla Çin, Nisan 2014'te Shanghai borsası ile Hong Kong borsası arasında (belli kotalar dâhilinde) karşılıklı olarak hisse senedi ve yatırım fonu alım satımına imkân veren bir düzenleme yapmıştır. Söz konusu uygulama, Kasım 2014'te devreye girmiştir (Shanghai - Hong Kong Entegrasyonu). Böylece, dolaylı olarak yabancı yatırımcıların Çin borsasına yatırım yapmasının önü açılmıştır. Çin'in yapmış olduğu bu düzenlemelerin bir diğer amacı da yuanın uluslararası dolaşımını artırmaktır. Yuanı rezerv para birimi olarak kabul ettirmek isteyen Çin bu doğrultuda yuanın IMF'nin özel çekme hakkı (SDR) sepetine dâhil edilmesini talep etmektedir. Ancak, bunun gerçekleşebilmesi için söz konusu para biriminin "serbestçe kullanılabilir" statüsünde olması gerekmektedir. Bu çerçevede, Çin'in önümüzdeki dönemde bu alanda daha fazla adım atması beklenmektedir.

Konut Sektörü

Çin, hızla artan konut fiyatlarının önüne geçebilmek için 2010 yılında bir dizi önlem almıştır. Bu kapsamda, ev alacak kişilerin yapacağı ön ödeme miktarı artırılmış, mortgage faizinin gösterge faizinin en az 1,1 katı olması zorunluluğu getirilmiş, bankaların kullandığı konut kredilerine bazı sınırlamalar getirilmiştir. Böylece, gayrimenkul sektörü 2011 yılından itibaren ivme kaybetmeye başlamıştır. İzleyen dönemde ise ekonomideki yavaşlamanın belirginleşmesiyle birlikte söz konusu uygulamalar bir miktar gevşetirse de sektörde büyüme ılımlı düzeyde seyretmektedir. Sektörde yaşanan yavaşlama neticesinde bu alana yönlendirilen yatırımların hisse senedi piyasalarına yönelmesi, borsa endekslerindeki yükselişi destekleyen bir unsur olmuştur.

Kredili Menkul Kıymet İşlemleri

Kredili menkul kıymet işlemleri de borsalardaki yükselişin süreceği beklentisine paralel olarak istikrarlı bir şekilde artış kaydetmiştir. Teminat tutarı olarak 500 bin yuan (80 bin dolar) ve hisse senedi piyasasında 6 aylık yatırım tecrübesi koşulu aranmasına rağmen son bir yıllık dönemde kredili menkul kıymet işlemleri, yaklaşık 5,5 katına çıkarak 2,3 trilyon yuan (yaklaşık 350 milyar dolar) tutarına ulaşmıştır. Bu tutar, Çin borsasının toplam piyasa değerinin %3'üne tekabül etmektedir.

Hisse Senedi Piyasasındaki Düşüşte Etkili Olan Faktörler

Yukarıda bahsedilen gelişmeler hisse senedi piyasasında hızlı yükselişi beraberinde getirmiş, kamu otoritelerince hisse senedi yatırımlarını teşvik etmek amacıyla daha fazla adım atabileceği yönündeki beklentiler de yatırımcıların risk iştahını artıran bir unsur olmuştur. Ancak, son bir yıllık dönemdeki trend incelendiğinde, yükselişin ekonomik temellerden uzak olduğu görülmektedir. Nitekim, Çin ekonomisi merkez bankasının almış olduğu önlemlere rağmen yavaşlama eğilimini 2015 yılında da sürdürmektedir. İmalat sanayi

satın alma yöneticileri endeksi (PMI) Haziran 2015 itibarıyla artarda 4 aydır 50 eşik değerinin altında kalarak üretim faaliyetlerinin yavaşladığına işaret etmiştir. Perakende satışlar da ivme kaybetmeye devam ederek Mayıs ayında yılbaşından bu yana en düşük artışını kaydetmiş, 2015 yılının ilk beş ayında yıllık bazda %6 oranında büyüyen sanayi üretimi, %13 seviyesinde gerçekleşen son 10 yıllık ortalamasının oldukça altında kalmıştır.

12 Haziran tarihinde Çin Menkul Kıymet Piyasası Düzenleme Komisyonu kredili işlem yapan aracı kurumların kullandırabilecekleri kredi miktarına üst sınır getirmeyi planladığı bir taslak metni açıklamıştır. Taslak metnin yayımlanmasını takip eden günlerde başlayan satış dalgasıyla birlikte Çin hisse senedi piyasası Haziran ayının ikinci yarısında %30 civarında düşüş kaydetmiş, yatırımcıların toplam kaybı 2,7 trilyon dolara ulaşmıştır.

Çin'de Hisse Senedi Piyasasındaki Düşüşü Engellemek Amacıyla Alınan Önlemler

Gavekal Dragonomics'in yapmış olduğu bir çalışmaya göre, 2015 yılının ilk çeyreğinde Çin'in finans sektörünün GSYH'ye katkısı 1,4 puan olmuştur. Diğer bir deyişle, ekonomideki yavaşlama da dikkate alındığında Çin'in %7'lik büyüme hedefine ulaşabilmesi için hisse senedi piyasasındaki yükselişin devam etmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, borsadaki düşüşü engellemek için otoritelerce bir dizi olağanüstü önlem açıklanmıştır.

24 Haziran

Bankalar için hali hazırda %75 düzeyinde bulunan kredi/mevduat oranı sınırlandırmasının gevşetileceği yönünde bir taslak hazırlandığı duyurulmuştur.

27 Haziran

Merkez Bankası politika faiz oranını 25 baz puan düşürerek %4,85 düzeyine indirmiş, zorunlu karşılık oranlarında da 50 baz puanlık indirim gerçekleştirmiştir.

29 Haziran

Yerel yönetimlerin sahip olduğu emeklilik fonlarının hisse senedi piyasasında yatırım yapmalarına izin verecek bir düzenleme yapılmıştır. Böylece, sadece banka mevduatı ve hazine tahvillerine yatırım yapmasına izin verilen emeklilik fonlarının varlıklarının %30'una kadar Çin'deki hisse senedi piyasasına ve hisse fonlarına yatırım yapabilmesi sağlanacaktır. Sözü edilen fonların büyüklüğünün 2 trilyon yuan (yaklaşık 322 milyar dolar) olduğu dikkate alındığında, hisse senedi piyasasına yatırım imkânı tanınan tutarın 600 milyar yuan (97 milyar dolar) olduğu hesaplanmaktadır.

1 Temmuz

Kredili menkul kıymet işlemleri üzerindeki kurallar gevşetilmiş olup müşterilerin teminat tamamlama çağrısı için aracı kurumda tutmaları gereken teminat tutarı üzerindeki sınırı şirketlerin belirlemesine izin verilmiştir. Ayrıca, yatırımcıların konut ve diğer taşınmaz varlıklarını teminat göstererek hisse senedi satın almak için kredi kullanabilmesine izin verilmiştir.

4 Temmuz

Halka arz işlemleri durdurulmuştur.

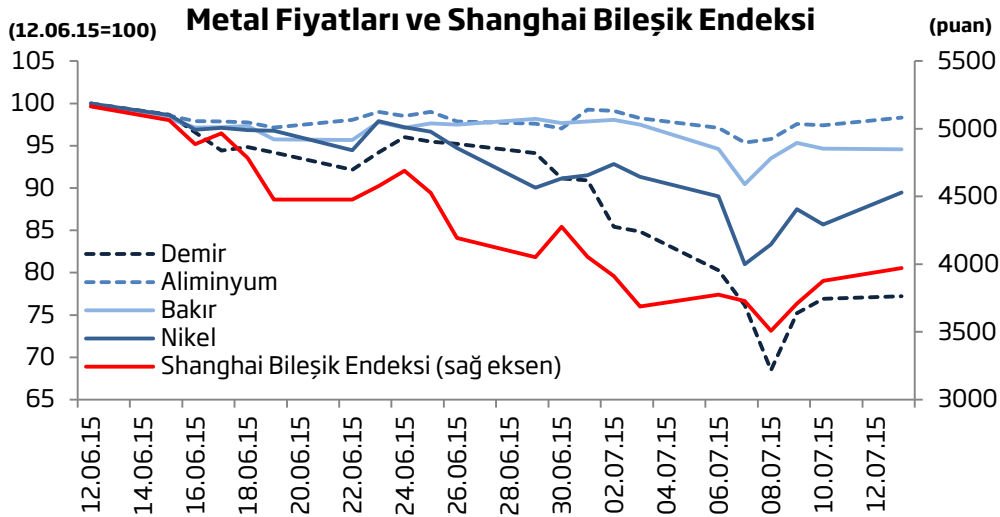
8 Temmuz

Kamuya bağlı finansal kuruluşlara portföylerindeki hisse senetlerini satmamaları yönünde talimat verilirken, vadeli piyasalarda işlem maliyetleri artırılmış ve vadeli işlemler için günlük işlem tutarı sınırlandırılmıştır. Büyük şirket hissedarlarının (payı %5'in üzerinde olanlar), kurumsal yöneticilerin ve direktörlerin hisse senetlerini 6 ay boyunca satmaları yasaklanmıştır. Çin Merkez Bankası, kredili işlemler için finansman sağlayan ve bir kamu şirketi olan Çin Menkul Kıymet Finansman Şirketi'ne doğrudan likidite desteği sağlayacağını açıklamış, 21 aracı kurum hisse senedi portföylerini artırmak için bu kanaldan 260 milyar yuan tutarında (40 milyar dolar) kredi sağlamıştır.

Alınan önlemler borsadaki düşüşün sürmesinin önüne geçmiş, 9 Temmuz itibarıyla Çin'de piyasalar yeniden toparlanmaya başlamıştır. Çin hisse senedi piyasasının görece kapalı yapısı sayesinde küresel piyasalarda kayda değer bir bozulma meydana gelmemiştir. Ancak, son dönemde yaşanan gelişmeler Çin hükümetinin 2013 sonunda açıkladığı ekonomide daha fazla serbestleşmenin önünü açacağı ve piyasa dinamiklerinin ekonominin her alanında "belirleyici" olacağı yönündeki taahhüdünün üzerinde soru işaretleri oluşturmuştur. Nitekim, alınan olağanüstü önlemler hükümetin serbestleşmeden ziyade öncelikli olarak büyüme hedeflerine odaklandığını göstermektedir.

Çin'de Yaşanan Gelişmelerin Küresel Ekonomi Üzerindeki Etkileri

Hisse senedi piyasasında uygulanan kısıtlamalar nedeniyle yabancı yatırımcıların payının çok düşük olmasına bağlı olarak borsa endeksindeki düşüşün küresel ölçekte bir satış dalgasına yol açmadığı görülmektedir. Bununla birlikte, Çin'e ilişkin artan endişelerin özellikle metal fiyatları üzerinde etkili olduğu görülmektedir. En önemli metal tüketicisi olan Çin'deki gelişmeler çerçevesinde demir cevheri fiyatları 12 Haziran'dan piyasanın dip noktasına ulaştığı 8 Temmuz'a kadar olan dönemde %30 oranında düşüş kaydetmiştir. Bu dönemde, alüminyum, bakır ve nikel fiyatları ise sırasıyla %4, %6 ve %17 oranında gerilemiştir.

Önümüzdeki dönemde Çin ekonomisinin yavaşlayacağı ve çoğu metal grubunda arz fazlasının süreceği yönündeki öngörüler göz önünde bulundurulduğunda, metal fiyatlarının baskı altında kalarak tarihsel ortalamasına yakınsayacağı tahmin edilmektedir. Bu durum her ne kadar Türkiye gibi emtia ithalatçısı ülkelerin dış dengelerini ilk etapta olumlu yönde etkileyecek bir gelişme olarak değerlendirilse de söz konusu emtiayı girdi olarak kullanan yerli sanayiinin Çinli üreticilerin yoğun rekabeti ile karşılaşabileceği düşünülmektedir.

Dünyanın en büyük ikinci ülkesi olan Çin'de ekonominin yavaşlamasının yalnızca emtia piyasalarında değil aynı zamanda dış ticaret, finansman ve bekleyişler kanalı ile de küresel ekonomi üzerinde yadsınamaz etkileri gözlenebilecektir.

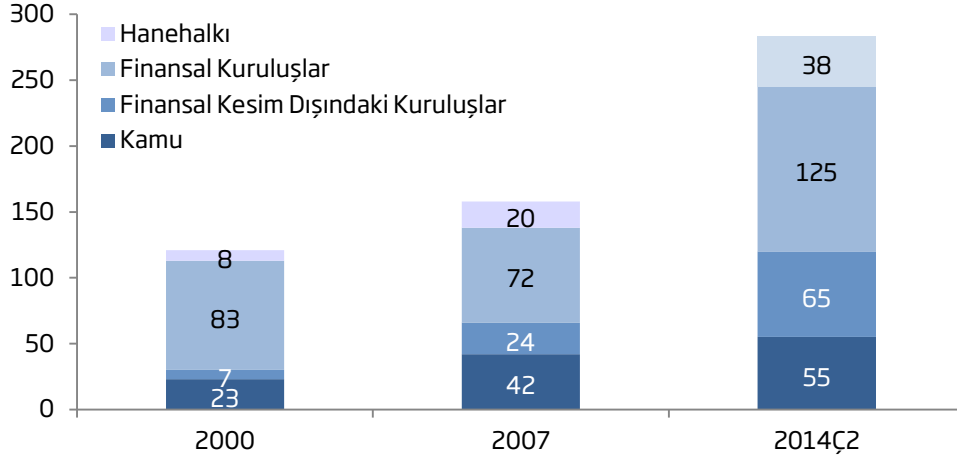
Çin ekonomisinde önümüzdeki dönemde ciddi bir ivme kaybı yaşanabileceğine yönelik endişeler sıklıkla gündeme gelmektedir. Dünya ihracat hacminin yaklaşık %11'ini, ithalat hacminin de %10'unu oluşturan ve dünyadaki hemen hemen tüm ülkelerle dış ticaret ilişkisine sahip olan Çin'de meydana gelebilecek ani bir durgunluğun küresel ticaret dengeleri üzerinde önemli yansımalarının olacağı düşünülmektedir. Çin ile yoğun dış ticaret ilişkisine sahip olan ülkeler incelendiğinde, söz konusu ülkelerin geniş bir yelpazede dağıldığı görülmektedir. Nitekim, ABD, Hong Kong, Japonya ve G. Kore hem ihracatta hem de ithalatta önemli bir yere sahip iken, Singapur, Avustralya, Malezya ve Brezilya Çin'in önemli ihracat pazarları arasında yer almakta, ancak aynı durum Çin'in ithalatındaki payları açısından söz konusu değildir. Diğer taraftan, Çin'in ithalatı açısından önem taşıyan Suudi Arabistan, Rusya, Angola, İran, Umman, Kuveyt gibi ülkelerin Çin'in ihracatındaki ağırlığı düşüktür. Bu çerçevede, ülkelerin bu gelişmeden etkilenme dereceleri farklılık arz edecektir.

Ülkelerin dış ticaretinde Çin'in payı ile birlikte söz konusu ülkelerin ihracat gelirlerindeki düşüşe nasıl tepki verdikleri, başka bir ifadeyle bu daralmayı ithalat hacmine ne ölçüde yansıttıkları da önem taşımaktadır. İhracatının büyük bir kısmı Çin'e yönelik olan ülkelerin, doğal olarak söz konusu riske maruz kalma ihtimali en fazla olan ülkelerin başında yer alacağı düşünülmektedir. Ayrıca, bazı ülkeler ihracat gelirlerindeki hızlı düşüşe/şoka aşırı tepki vermekte ve ithalatlarını da hızla kısmaktadır. IMF'nin Temmuz 2015'te yayımladığı bir çalışmaya² göre; küresel ölçekte yaşanabilecek talep kaynaklı bir şoka en fazla tepki verebilecek ülkeler şu şekilde sıralanmaktadır: Arjantin, Tayland, G. Kore, Hong Kong, Danimarka, Endonezya, Hindistan, Ukrayna, Sri Lanka ve Türkiye. Bu çerçevede, Çin'de meydana gelebilecek ani bir yavaşlamanın küresel boyuta yayılması Türkiye'nin de aralarında yer aldığı gelişmekte olan ülkeleri çok olumsuz etkilemesi söz konusu olabilecektir.

2007'den bu yana Çin'in artan borçluluk oranı önemli bir diğer risk unsuru olarak ön plana çıkmaktadır. Borçların dağılımına bakıldığında, özel sektörün payının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Buna rağmen Çin'in kamu borcunun milli gelire oranı halen düşük düzeylerde olduğu dikkate alındığında, artan borçluluk nedeniyle bir sorunla karşılaşılması durumunda hükümetin buna müdahale edebilecek yeterli kaynağa sahip olduğu değerlendirilmektedir. Ancak, özellikle reel sektörün yüksek borç yükü nedeniyle ekonomide derin bir durgunluğa yol açmadan borçluluğu sağlıklı bir görünüme kavuşturmanın zorluk teşkil ettiği düşünülmektedir. Çin'in küresel piyasalara henüz tam olarak entegre olmadığı ve finansal serbestleşmeye geçmediği dikkate alındığında, Çin kaynaklı bir borç sorunun küresel ekonomiye doğrudan etkisinin finansal piyasalardan ziyade ekonomik büyüme/dış ticaret vasıtasıyla olabileceği düşünülmektedir.

² A. Kireyev and A. Leonidov, "Network Effects of International Shocks and Spillovers", Working Paper, IMF, Temmuz 2015.

Çin'de Borç Stoku/GSYH Oranı (%)

Kaynak: McKinsey, Debt and Deleveraging

Genel Değerlendirme ve Sonuç

Çin'de kamu otoritelerce son dönemde alınan önlemler yatırımcıları bir nebze yatıştırırsa da kısa vadede oynaklığın devam etmesi beklenmektedir. Bununla birlikte, hisse senedi piyasasındaki hareketin bir finansal krize neden olmaktan uzak olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim, Çin'de kurumsal yatırımcılar ya da şirketler ile kamu kurumlarının hisse senedi piyasasında spekülatif oynaklık yaratacak düzeyde kaldıraçlı işlem yapmadığı bilinmekte, son dönemdeki hızlı yükselişe risk iştahındaki artışa paralel olarak kaldıraçlı işlem yapmaya yönelik küçük ölçekli perakende şirketlerin öncülük ettiği gözlenmektedir. Bu çerçevede, piyasada bir düzeltme hareketinin yaşandığı dile getirilmektedir. Borsada son dönemde kaydedilen sert düşüşe rağmen son bir yıllık dönem itibarıyla değerlendirildiğinde hisse senedi piyasasının halen %60 primli olduğu görülmektedir. Önümüzdeki dönemde finansal serbestleşme alanında daha fazla adım atılacağı beklentisi devam etmektedir. Ancak son gelişmelerin bu konuda bazı soru işaretleri yarattığı görülmektedir. Piyasalarda yoğun satış baskısının yeniden oluşmayacağı düşünülmektedir.

Hisse senedi piyasasındaki hareketin en önemli sonucu Çin hükümetinin yeni ekonomik kalkınma modeli kapsamında finansal alanda ve sermaye hareketleri konusunda yapacağı reformlara ne ölçüde ağırlık vereceğini göstermesi olmuştur. Her ne kadar Çin finansal serbestleşmeyi ve daha piyasa odaklı bir döviz kuru rejimini benimseyen yeni uygulamaları hayata geçirme konusunda istekli olsa da, borsadaki düşüşü engellemek amacıyla almış olduğu tedbirler piyasa dinamiklerinin rolünün artmasıyla birlikte meydana gelebilecek oynaklıklara katlanmasının halen güç olduğuna işaret etmektedir. Bu çerçevede, yeterli derinliğe ve şeffaflığa sahip olmayan finansal piyasalara ek olarak yeterli düzeyde düzenleme ve denetlemeye tabi olmayan kuruluşların faaliyet gösterdiği bir ortamda otoritelerin reform ajandası konusunda daha temkinli davranabilecekleri düşünülmektedir.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.
